

**You have downloaded a document from
RE-BUS
repository of the University of Silesia in Katowice**

Title: Stara biblioteka nowego wydziału Uniwersytetu Śląskiego

Author: Bogumiła Warząchowska

Citation style: Warząchowska Bogumiła. (2002). Stara biblioteka nowego wydziału Uniwersytetu Śląskiego. "Biuletyn EBIB" (Nr 6 (2002)).

Uznanie autorstwa - Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie pod warunkiem oznaczenia autorstwa.

UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Bogumiła Warząchowska
Uniwersytet Śląski
Biblioteka Teologiczna

Stara biblioteka nowego wydziału Uniwersytetu Śląskiego

Stara biblioteka w nowym wydziale

Wieloletnie starania władz Uniwersytetu Śląskiego - systematycznie wspomagane przez Kurie Metropolitalną Archidiecezji Katowickiej - doprowadziły do utworzenia Wydziału Teologicznego w Uniwersytecie Śląskim. Zaistniał jako szósty Wydział Teologiczny w uczelni świeckiej obok Uniwersytetu Opolskiego, Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie oraz Uniwersytetu Szczecińskiego.

Uniwersytet Śląski powołał zatem do życia kolejny, jedenasty, Wydział Teologiczny, który wniósł pokaźny posag - znakomity zasób biblioteczny. Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego powiększyła tym sposobem swoją sieć bibliotek specjalistycznych o nową placówkę.^[1]

Biblioteka Teologiczna powołana 27 września 2001 roku Zarządzeniem Rektora Uniwersytetu Śląskiego, została utworzona na bazie Biblioteki Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego. Jej korzenie sięgają 1927 roku, kiedy to w Krakowie wybudowano gmach seminarium duchownego Diecezji Śląskiej.^[2] W roku 1980 Wyższe Śląskie Seminarium Duchowne - a wraz z nim Bibliotekę - przeniesiono z Krakowa do Katowic. W tym samym czasie do Biblioteki seminaryjnej dołączono zamknięty księgozbiór Biblioteki diecezjalnej. Przez ponad dwadzieścia lat swego istnienia w Katowicach, Biblioteka seminaryjna służyła przyszłym kapłanom archidiecezji katowickiej. Umowa między Uniwersytetem Śląskim a Kurią Metropolitalną zawiera informacje o przekształceniu Biblioteki WSSD w Bibliotekę Teologiczną - z zachowaniem prawa własności Kurii do całego księgozbioru.

Biblioteka Teologiczna wraz z utworzonymi bibliotekami zakładowymi stanowi spójną sieć biblioteczną wydziału. Bibliotece podlega pięć specjalistycznych bibliotek zakładowych, połączonych z pracownikami. Powołaniu bibliotek zakładowych przyświecał cel stworzenia podręcznego zaplecza badawczego dla pracowników naukowych oraz możliwość sprawnego prowadzenia zajęć seminaryjnych. Wyselekcjonowany z całego zasobu bibliotecznego księgozbiór znalazł właściwe lokum w pomieszczeniach poszczególnych zakładów. Gromadzenie i opracowywanie nowości spoczywa całkowicie na pracownikach Biblioteki. Również bibliotekarze dbają o warsztat informacyjny o tych zbiorach, nanosząc stale w katalogu sigla poszczególnych zakładów. W katalogu centralnym Biblioteki Teologicznej umieszczona jest pełna informacja dla czytelników o tym, gdzie dana książka znalazła docelowo swoje miejsce. Udostępnianiem z bibliotek zakładowych - tylko w systemie prezencyjnym - zajmują się pracownicy naukowcy w czasie wyznaczonych godzin swoich dyżurów.

Znaczącym i oczekiwanym wydarzeniem w życiu Biblioteki Teologicznej było doprowadzenie do końca szybkiego procesu adaptacji pomieszczeń magazynowych oraz ich modernizacja i dostosowanie do wymogów nowoczesnego bibliotekarstwa i potrzeb czytelników. Dla społeczności akademickiej i innych osób zainteresowanych naukami teologicznymi nadeszła ważna chwila: po trzech miesiącach nieustannej wytężonej pracy otwarto w Katowicach Bibliotekę Teologiczną.^[3]

Czytelnia Ogólna i Czasopism

Oddano do użytku czytelnię ogólną wraz z trzydziestoma miejscami dla czytelników. Wysiłki pracowników Biblioteki i pracowników naukowych skupiały się przede wszystkim na organizowaniu czytelni i opracowywaniu księgozbioru podręcznego. Profil gromadzonej literatury wyznaczały specjalizacje prowadzone w wydziale. Podstawowa klasyfikacja piśmiennictwa w Bibliotece Teologicznej jest kontynuacją stosowaną w Bibliotece WSSD, która wprowadza ogólny podział nauk na teologiczne i świeckie.[4]

Księgozbiór podręczny z zakresu nauk teologicznych i im pokrewnych, stopniowo wzbogaca się o najnowszą literaturę. Efektem wzajemnej współpracy było utworzenie kilkunastu działów szczegółowych, a są nimi: historia teologii, historia Kościoła, historia Śląska, homiletyka, katechetyka, teologia pastoralna, teologia fundamentalna, teologia dogmatyczna, teologia moralna, misjologia, ekumenizm, biblistyka, liturgika, patrologia, katolicka nauka społeczna, socjologia, filozofia, psychologia, pedagogika, prawo, sztuka, lingwistyka. Tworząc działy sugerowano się istniejącymi już bibliotekami teologicznymi i literaturą.[5]

Pracownicy czytelni ogólnej dbają również o gromadzenie jak największej liczby publikacji o charakterze informacyjno-naukowym, które istotnie wspomagają zasób podstawowy. Główne kompendia informacyjne to: encyklopedie ogólne i specjalistyczne, słowniki językowe i dziedzinowe, bibliografie narodowe i obce, biografie wybitnych osób, opracowania źródłowe, atlasy i informatory.

Tuż obok czytelni ogólnej mieści się czytelnia czasopism z dziesięcioma miejscami do pracy. Przysposobione regały nie do końca spełniają oczekiwania bibliotekarzy i czytelników, mimo to częstotliwość odwiedzin jest imponująca. Zainteresowani czasopismami mają bezpośredni dostęp do aktualnych czasopism polskich i obcych. Roczniki z minionych lat, w miarę zapotrzebowania, dostarczane są z magazynu po krótkim czasie oczekiwania. Całość kolekcji uzupełnia bieżąca prasa ogólnopolska i lokalna - systematycznie przeglądane przez młodzież akademicką.

O zbiorach w czytelni informuje podręczny katalog alfabetyczny, który zawiera opisy dzieł w alfabetycznym układzie haseł autorskich bądź tytułowych. Równorzędnym, lecz o innym charakterze, jest katalog systematyczny. Szereguje on piśmiennictwo według określonego porządku dyscyplin naukowych. W obrębie każdego działu karty katalogowe uszeregowane są alfabetycznie z zaznaczeniem miejsca ustawienia książki na półce. O tym, jakie tytuły i roczniki czasopism posiada biblioteka, informują katalogi czasopism. W dwóch niezależnych ciągach, w układzie alfabetycznym, znajdują się informacje o czasopismach polskich i zagranicznych. Dzięki częstemu przeglądaniu katalogów, nie tylko kontroluje się bieżący wpływ, ale zapewnia się systematyczne uzupełnianie braków.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom czytelników w wydzielonym z czytelni pomieszczeniu zainstalowano kserograf.

Wypożyczalnia i katalogi

Wizytówką niejednej biblioteki jest wypożyczalnia, do której czytelnik kieruje pierwsze kroki poszukując potrzebnej literatury. Dzięki staraniom władz wydziału otrzymaliśmy nowoczesnie przystosowane pomieszczenie. Część służbową od ogólnodostępnej oddziela funkcjonalna lada, na której zainstalowano dwa komputery do kompleksowej obsługi użytkowników. Uruchomiono komputerową obsługę wypożyczalni przy wykorzystaniu pakietu programu MAK - tworząc kartotekę czytelników i wypożyczeń. Dzięki czytnikom kodów kreskowych rejestrowanie wypożyczeń i zwrotów odbywa się sprawnie i bezbłędnie. W każdej chwili możliwe jest udzielenie informacji na temat dostępności książki i planowanego terminu zwrotu.[6]

Szeroki przekrój czytelników i ich zróżnicowana sprawność w posługiwaniu się katalogami elektronicznymi sprawiły, że właśnie tu, w wypożyczalni, przygotowano kilka stanowisk z przeglądarkami zawartości katalogu. Poszukujący literatury zawsze mogą liczyć na pomoc dyżurującego bibliotekarza. Pomoc ta wychodzi często poza sferę instruktażu obsługi komputera

i kończy się niejednokrotnie daleko idącą informacją bibliograficzną oraz rzeczową. Samodzielny i zaradny czytelnik korzysta z całego spektrum katalogów, które znajdują się w bliskim sąsiedztwie czytelni i wypożyczalni. Jest to ogólnodostępna część korytarza, w której obok katalogów tradycyjnych - kartkowych: alfabetycznego, systematycznego i zamkniętego katalogu diecezjalnego - rozmieszczono kilka stanowisk katalogów elektronicznych, ze szczegółowo opracowaną instrukcją obsługi. Łatwość w dostępie do wszystkich katalogów, możliwość ciągłego składania rewersów nieograniczona żadnymi ramami czasowymi powoduje, że czytelnicy chętnie korzystają z naszych zbiorów i usług.

Użytkownicy

Po zaledwie kilkumiesięcznej działalności, Biblioteka Teologiczna zaistniała nie tylko w świadomości środowiska akademickiego, ale również znacznej części społeczności śląskiej. Świadczą o tym liczne telefony i pytania o godziny otwarcia i możliwości korzystania ze zbiorów. Biblioteka udostępnia swój księgozbiór wszystkim. Kim zatem są odwiedzający naszą bibliotekę? Jest oczywiste, że główni użytkownicy to pracownicy naukowci i studenci naszego wydziału, których poszukiwania idą w kierunku badań naukowych.

Drugą liczną grupę stanowią pracownicy naukowci i studenci pozostałych wydziałów Uniwersytetu Śląskiego, a także - w ramach umowy środowiskowej - pracownicy naukowci i studenci innych katowickich uczelni. Nie stanowi to dla nas zaskoczenia, ponieważ księgozbiorem religioznawczym i teologicznym interesują się nie tylko osoby, dla których jest to wymóg profesjonalny, ale również ci, których nurtują problemy egzystencjalne lub pragną pogłębić swoją wiarę czy wiedzę teologiczną.

Trzecia często odwiedzająca nas grupa - księża i siostry zakonne, poszukujący konkretnych materiałów zarówno do codziennej pracy duszpasterskiej, katechetycznej i homiletycznej, jak i do dokształcania się i podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych. Czwartą grupą jest młodzież szkolna - licealiści i gimnazjaliści.

Ich zainteresowania koncentrują się wokół tematów związanych z aktualnym życiem Kościoła w Polsce i na świecie. Zagadnienia, z którymi trafiają do biblioteki, są obszerne, wielowątkowe i wymagają docierania do literatury źródłowej. Uczniowie często proszą o pomoc w znalezieniu materiałów w celu przygotowania się do olimpiad, konkursów czy pisania referatów. Użytkownicy ci w dużej mierze są nie przygotowani do korzystania z biblioteki naukowej, poświęcamy im więc sporo czasu.

Ostatnia grupa to tzw. inny czytelnik - społeczność lokalna. Jest to czytelnik najbardziej absorbujący i wymagający. Rozpiętość zainteresowań tej grupy użytkowników jest zdumiewająca - od ogólnych prozaicznych pytań, do bardzo szczegółowych zagadnień wymagających kompetentnych wyjaśnień. Warto w tym miejscu zauważyć, że Biblioteka Teologiczna w Katowicach pełni od niedawna, w środowisku bibliotek kościelnych, rolę jednego z wiodących ogólnodostępnych ośrodków myśli teologicznej.

Starannie dobierany księgozbiór sprawia, że użyteczność biblioteki ciągle wzrasta. Obserwujemy intensywny, dynamiczny rozwój nauk teologicznych i wzrost zainteresowania nimi również osób świeckich, dlatego istotna jest rzetelna informacja o tych zbiorach przeznaczona dla szerokiego kręgu czytelników.

Wystawy

Tym, co niejednokrotnie przyciąga czytelnika do biblioteki, jest eksponowanie zbiorów na zewnątrz, nie tylko poprzez dobrą informację o sposobie ich udostępnianiu, ale również o tym, co się udostępnia. Ważnym nurtem działalności informacyjnej Biblioteki są wystawy książek. Przy głównym wejściu w gablotach umieszczone są nowości książek i czasopism z ostatniego tygodnia. Regularna wymiana tytułów powoduje, że czytelnicy na bieżąco informowani są, co wpłynęło już do biblioteki.

Duże zainteresowanie wzbudzają wystawy okolicznościowe bądź tematyczne organizowane w dolnym holu biblioteki w sąsiedztwie katalogów i działu udostępniania. Czytelnicy mogą zaznajomić się z aktualnymi wydarzeniami z życia uczelni bądź Kościoła. W ostatnim czasie na szczególną uwagę

zasługuje wystawa nowości z VIII Krajowych Targów Wydawców Katolickich. Eksponowany zbiór książek pochodził z darów księdza arcybiskupa Damiana Zimonia, który osobiście w tym roku otwierał targi i z dużym zaangażowaniem w nich uczestniczył. Uzupełnieniem ekspozycji książkowej były katalogi nowości czołowych wydawców. Na kolejnej wystawie w ciekawy i przyciągający sposób zaprezentowano również dorobek Wydawnictwa Uniwersytetu Śląskiego. Obok aktualnych publikacji znalazły się serie wydawnicze poszerzające zakres nauk teologicznych. Największe zainteresowanie wzbudziły publikacje pracowników naukowych macierzystego wydziału. W najbliższych planach mamy zamiar zaprezentować literaturę związaną z Konstytucją 3 Maja, Międzynarodowymi Targami Książki, wizerunkiem Maryi w literaturze i sztuce oraz informacje z życia wydziałów teologicznych w Polsce. Mając tak bogaty i wielodzielinowy księgozbiór liczymy, że nie zabraknie tematów, pomysłów i materiałów do kolejnych ekspozycji.

Biblioteka Teologiczna działa od niespełna roku, ale już postrzegana jest jako licząca się instytucja naukowa Śląska. Świadczy o tym zarówno sam zasób zbiorów, jak i jego intensywne wykorzystanie przez pracowników naukowych, studentów oraz inne zainteresowane osoby. Będąc spadkobiercą tak bogatych tradycji, obecna księżnica z pewnością przysłuży się nauce śląskiej i kulturze swojego regionu.

Przypisy

1. B. Warząchowska: *Wyrosła z dobrego drzewa*. "Gazeta Uniwersytecka" 2002 nr 3, s. 25.
2. T. Czakański: *Historia Biblioteki Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego (1927- 2000)*. "Wiadomości Archidiecezjalne" 2000 nr 11, s. 530.
3. B. Warząchowska: *Biblioteka Teologiczna zaprasza. Czytaj na Wita Stwosza*. "Gość Niedzielny" 2002 nr 5, s. 26.
4. J. Szulc: *Opracowanie rzeczowe zbiorów w Bibliotece Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego w Katowicach*. "FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych" 1997 nr 1-2, s. 216.
5. H. I. Szumił: *Schemat działów czytelni teologicznej Biblioteki Uniwersyteckiej KUL*. "Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne" 1993 s. 223; K. Gonet: *Działy księgozbioru podręcznego w czytelni Biblioteki Seminaryjnej w Warszawie*. "FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych" 1997 nr 1-2, s. 205.
6. J. Szulc: *Automatyzacja Biblioteki Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego w Katowicach*. "FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych" 1998 nr 1, s. 83.